

نمایش های عروسی در شیراز؛

نمایش عروسی عروسی مبارک

اولین بار تعدادی عروسک توسط کاکا محمد شیرازی از کشور چین وارد ایران شد و نمایش های عروسی در شیراز و دیگر شهرها رواج یافت و کاکا محمد شیرازی پدر خیمه شب بازی ایران لقب گرفت.

به گزارش خبرنگاران گروه فرهنگ، هنر و رسانه گزارش خبر، نمایش عروسی جی جی بی جی یا جی جی وی جی گونه سنتی نمایش عروسی ایرانی است و به نوعی پدر نمایش عروسی ایران می باشد.

اولین بار سالها پیش تعدادی عروسک توسط کاکا محمد شیرازی از چین وارد ایران شد و در شهر شیراز مورد استفاده قرار گرفت. کاکا محمد شیرازی نمایش هایی با نام جی جی بی جی را اجرا کرد. بعد از اجراهای متعدد کاکا محمد عروسک ها با فرم های دیگری به سراسر ایران صادر شدند. گونه اصلی عروسک های جی جی بی جی عروسک های دستکشی می باشند. از ویژگی های بارز این عروسک ها استفاده از سوتکی بوده که صدایش با آن به جای عروسک ها صحبت می کرده است. صدا پیشه این سوتک که صدای جیغ ماندنی هم داشته را در دهانش قرار می داده و به اجرای نقش می پرداخته و اصطلاح جی جی بی جی به این دلیل به این گونه نمایشی اطلاق شده است.

وقتی که صدا پیشه با صغیر (سوتک) جای عروسک ها صحبت می کرد معمولاً کلامش برای مخاطب به صورت کامل قابل فهم نبوده، به همین دلیل فردی به نام مرشد یا بابا به عنوان رابط بین تماشاچی و عروسک ها به ایفای نقش میپرداخته است.

در این گونه نمایش نوازنده هایی هم حضور داشتند که با نوازندگی آنها نمایش وقصه اجرا میشد. معمولاً عروسک گردان و صدایش یک نفر بوده و این تکنیک از نمایش عروسی بیشتر در مجالس عروسی و غیره برپا و اجرا می شده است که این تکنیک را دورگدهایی هم بعضاً در گوشه و کنار شهر ها و ورودی دروازه های شهر انجام می دادند.

برخلاف گونه های نمایشی مختلف این نوع نمایش مختص و متعلق به شهر شیراز بوده که متأسفانه مهجور مانده و در حال حاضر شهر های دیگر در ایران از این نمایش بهره می برند. در چند سال اخیر در شهر شیراز به جز یکی دو گروه محدود این نمایش را انجام دادند و گروه های تئاتری با توجه به قدمت و تاریخچه فرهنگی این نوع نمایش توجهی به آن نکرده اند.

خیلی ها بر این باورند که نمایش جی جی بی جی و خیمه شب بازی به یک فرم اجرا می شوند اما اینگونه نیست. در نمایش خیمه شب بازی ما با عروسک نخی مواجه می شویم. در جی جی بی جی عروسکها با تکنیک دستکشی اجرا می شوند و با ساز و آواز فولکلور اصیل ایرانی (شیرازی) مواجه هستیم، گرچه که در خیمه شب بازی هم گاهی این روند مشاهده می شود اما در جی جی بی جی تمرکز اصلی روی موسیقی است. نمایش عروسی جی جی بی جی را موسیقی پیش می برد.

عروسک هایی که در قدیم برای این نوع نمایش استفاده می شدند بسیار با اصالت و ارزشمند هستند. با توجه به مخاطب امروز ضعیفی که در این نوع عروسک وجود دارد از رنگ و لعاب و فرم جالبی برای بخش اعظمی از آن که کودکان هستند برخوردار نیستند.

قصه های جی جی بی جی

قصه نمایش جی جی بی جی از چندین قصه شیرین و محدود تشکیل شده که این قصه ها سینه به سینه و نسل به نسل منتقل شده و اصالت آن حفظ شده است. کاراکتر عروسی مبارک ذاتاً انتقادگر است و معمولاً با مسائل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی روز همیشه چالش دارد و شوخی می کند به طبع داشتن این کاراکتر، کارگردان این نمایش مسائل روز جامعه خود را با حفظ کردن اصل قصه در نمایش عروسی خود در کاراکتر مبارک به کار می گیرد.

گروه خانه عروسک بر آن شد تا رنگ و بوی نوینی به این نوع نمایش اختصاص دهد. استفاده از طراحی جدید در فرم ظاهری و رنگ عروسکهای دستکشی، طراحی لباس مناسب برای مرشد و نوازنده، طراحی پرده نمایش جدید نسبت به نوع قدیمی آن میتواند به جذب مخاطب امروزی کمک شایانی کند.

نمایش عروسی جی جی بی جی به کارگردانی میترا توکل پور صالح آذرماه سال گذشته در جشنواره نمایش های آیینی و سنتی پذیرفته شد اما به علت شرایط کرونایی نمایش ها آنلاین برگزار شد. همزمان تالار استاد فقیه در شیراز میزبان این اثر بود که با توجه به شرایط کرونایی با استقبال بسیار بی نظیری رو به رو شد و همین امر باعث شد تا در اسفند ماه باز هم این نمایش توسط کارگردان به روی صحنه برده شود.

نمایش جی جی بی جی که توسط میترا توکل پور صالح کارگردانی میشود تا پانزده تیرماه در تالار استاد هودی واقع در بوستان آزادی به روی صحنه خواهد رفت. او گفت امیدوارم با کمک عزیزان و تلاشگران در عرصه تئاتر بتوانیم از این نمایش کهن و جذاب شیرازی حمایت کنیم و جی جی بی جی را برای نسل بعد از خود زنده نگه داریم و به دنیا به عنوان بخشی از فرهنگ و هنر شهر شیراز معرفی کنیم.

عوامل نمایش عروسی مبارک کارگردان: میترا توکل پور صالح

منشی صحنه: پردیس خوشخوم مدیر صحنه: مریم ذوالفقاری ساخت عروسک: نسیم شیرزاد طراحی و ساخت دکور: محمد ابوعلیصدا پیشه (صغیرزن) و

عروسک گردان: غزل یوسفی

بازیگر: محمد ابوعلینوازنده ضرب: حسن قنبرزاده نوازنده ویولن: سیروس رفیعیروابط عمومی و مدیر رسانه: محمدحسین فلاح زاده